

Torah from Around the World

De ultieme religieuze uitdaging is Gods beeld en gelijkenis te zien in iemand die niet op ons lijkt.

Rabbin Jonathan Sacks z"l

Sjabbat 13 maart 2021 / 29 Adar 5781, Sjabbat haChodesj, Wajakhél-Pekoedé, Sjemot/Exodus 35:1 - 40:38

Tanach blz. 182 - 196

2de sefer: Sjemot 12: 1 - 11

Tanach blz. 130 - 131

Haftara: Ezra 7:1-28

Tanach blz. 1657 - 1659

Vertaler: Sera Spanier

Commentaar: **Rabbin Avi Weinstein** is hoofd van de afdeling Joodse Studies aan de Hyman Brand Hebrew Academy in Kansas City.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://www.myjewishlearning.com/article/and-the-loveliest-of-all-was-the-unicorn/>

En de liefste van allemaal was de eenhoorn

Terwijl we afstand nemen van de zonde omtrent het Gouden Kalf, worden we opnieuw betrokken bij de bouw van het *Misjkan* en de Tabernakel die het middelpunt zal zijn van alle Goddelijke ontmoetingen. De stoffen, juwelen en kostbare metalen zijn divers en Israël is verbazend royaal geweest.

Tussen de grote aantallen geschonken materialen bevinden zich huiden van een zeker dier; in het Hebreeuws wordt het een 'tachasj' genoemd. De vertaling van de Jewish Publication Society (JPS) van deze afdeling waagt een gok en vertaalt deze huiden als die van een dolfijn, met een kanttekening dat het Hebreeuws hiervan 'onzeker' is. In Hillel's Bronfman Edition of the Five Books of Moses, vertaalt Everett Fox tachasj als 'gekleurde huiden'. Anderen hebben het vertaald als 'zeehondenhuiden'.

De vroegste Aramese vertaling, de Targum Onkelos, vertaalt het woord tachasj met een even cryptisch Aramees woord: 'sas-gavna', wat latere Talmoedisten probeerden nader te verklaren. Hier zijn een paar bronnen om te overwegen:

De Babylonische Talmoed, Tractaat Sjabbat 28a, 'Sas-gavna': Het woord 'Sas' komt uit het Hebreeuws en betekent vreugde, 'gavna' betekent kleuren. De kwaliteit van de regenboog brengt vreugde.

Je Talmoed-navigators

Hieruit begrijpt rabbijn Josef van de Talmoed dat Onkelos zegt dat deze huiden worden beschreven als 'dierenvacht van vele kleuren'. Maar wat voor dier is het?

Een moderne commentator, rabbijn Menachem Kasher, ziet het woord 'sas-gavna' als zijnde van Aramese origine. Een 'sas' is een worm en 'gavna' betekent kleur. Hij begrijpt dat dit dier de vele kleuren uitstraalde die je ook kan zien in een rups, of in kleurrijke wormen. Hierdoor wordt het een bijvoeglijk naamwoord dat de kleuren van de huiden beschrijft.

De volgende midrasj (Midrasj Tanchuma) brengt ons diep in het gebied van rabbijnse verbeelding:

Rabbi Jehoeda en Rabbi Nechemja waren het oneens over de aard van de Tachasj.

Rabbi Jehoeda zei: het was een groot koosjer dier in de woestijn en het had één hoorn op zijn voorhoofd en zijn huid had zes kleuren waarvan ze de gordijnen maakten voor de Tabernakel.

Rabbi Nechemja zei: het was een wonderbaarlijk beest dat verborgen werd gehouden nadat het in de Tabernakel was gebruikt. Waarom was het nodig om zo'n beest te scheppen? Er staat geschreven dat de gordijnen van de Tabernakel 30 el lang waren [een el is een oude maat, 1 el is

tussen 45 en 56 cm.] en er staat geschreven dat de huiden van de Tachasj die voor de gordijnen werden gebruikt, ook 30 el lang waren. Welke dierenhuiden zijn 30 el lang? Waarschijnlijk was het een kortstondig wonder dat verborgen werd kort nadat dit gebeurd was.

Je Midrasj-navigator

- 1) Zie je de definitie van Onkelos, zoals de Talmoed die begreep, hier naar boven komen?
- 2) Wat is eraan toegevoegd?
- 3) Rabbi Jehoeda maakte er een punt van door te zeggen dat het een koosjer dier was, waarom?
- 4) Vindt Rabbi Nechemja dit feit belangrijk?
- 5) Waarom vereist het feit dat de huiden 30 el lang moesten zijn, volgens Rabbi Nechemja een wonder?
- 6) Zijn Rabbi Jehoeda en Rabbi Nechemja het met elkaar oneens? Als dit zo is, hoezo? In een verdere discussie in de Jeruzalem Talmoed en op andere plaatsen wordt de tachasj niet als een koosjer dier beschouwd.

Door deze verschillende gezichtspunten te combineren, zag Rabbi Levi Jitschak van Berdichev, één van de grote moderne Chassidische meesters, de Tachasj als een metafoor voor de lagen van betekenis achter iemands toespraak. Hij zag het verbergen van de tachasj als iets dat aan de buitenkant onaantrekkelijk was - zelfs onzuiver - maar schitterend aan de binnenkant.

Hij vergeleek dit met de aard van humor. Soms, zei hij, kun je een grap zien als frivol en ontbreekt iedere spirituele waarde, maar dikwijls heeft het de kracht om diep door te dringen in iemands bewustzijn en hem op een compleet verrassende manier naar een bewustzijn van de hemel te leiden. Wat op een tegenstelling van het werk van de geest leek, eindigt met spiritueel werk van de hoogste orde.

Vaak is spirituele grootsheid gehuld in de gewaden van wat misschien niet zo koosjer lijkt. De grappenmakers zijn vaak de meest serieuze onder ons. Het idee dat de Tabernakel waar God verblijft, deze les bevat, herinnert ons eraan dat de diepste verbindingen niet noodzakelijkerwijs de verbindingen zijn die het duidelijkst lijken.